Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (neljas koda)

11. detsember 2015 *

EAFRD — Rahastamisest välja jäetud kulud — Maaelu areng — Erifinantskorrektsioon — Kasutatud vahendite ja tehnika ostmiseks tehtud kulutuste abikõlblikkus — Mikroettevõtete, väikese ja keskmise suurusega ettevõtete erikord — Määruse (EÜ) nr 1974/2006 artikli 55 lõige 1

Kohtuasjas T-124/14,

Soome Vabariik, esindajad: J. Heliskoski ja S. Hartikainen,

hageja,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: P. Aalto, J. Aquilina, P. Rossi ja T. Sevón,

kostja,

mille ese on nõue tühistada komisjoni 12. detsembri 2013. aasta rakendusotsus 2013/763/EL, mille kohaselt Euroopa Liidu rahastamine ei kata teatavaid kulutusi, mida liikmesriigid on teinud Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondi (EAGGF) tagatisrahastu, Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) raames (ELT L 338, lk 81), osas, milles Soome Vabariigi tehtud kulutused summas 927 827,58 eurot jäetakse liidu asjaomaste eeskirjade eiramise tõttu EAFRD raames liidu rahastamise alt välja,

ÜLDKOHUS (neljas koda),

koosseisus: president M. Prek, kohtunikud I. Labucka ja V. Kreuschitz (ettekandja),

kohtusekretär: ametnik C. Heeren,

arvestades kirjalikus menetluses ja 12. juuni 2015. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Vaidluse taust

1 Euroopa Komisjon viis meetme M312 „Mikroettevõtete asutamine ja arendamine” osas 23.–27. maini 2011 Soomes läbi kohapealse kontrollimise (uurimine RD1/2011/805/FI).

* Kohtumenetluse keel: soome.

2 Komisjon saatis 9. septembril 2011 Soome ametiasutustele komisjoni 21. juuni 2006. aasta määruse (EÜ) nr 885/2006, millega nähakse ette nõukogu määruse (EÜ) nr 1290/2005 kohaldamise üksikasjalikud eeskirjad seoses makseasutuste ja teiste organite akrediteerimise ning EAGFi ja EAFRD raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmisega (ELT L 171, lk 90), artikli 11 lõike 1 tähenduses teate, milles ta teavitas neid kohapealse kontrolli tulemustest. Komisjon esitas teates põhjused, miks ta leiab, et Soome ametiasutused ei ole alates eelarveaastast 2007 maaelu arengu rahastamisel täitnud teatavaid Euroopa Liidu õiguse nõudeid, muu hulgas komisjoni 15. detsembri 2006. aasta määruse (EÜ) nr 1974/2006, milles sätestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 (Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta) kohaldamise üksikasjalikud eeskirjad (EÜT L 368, lk 15) (muudetud redaktsioonis), artikli 55 lõikest 1 tulenevaid nõudeid, ning palus ametiasutustel täpsustada, mis tingimustel nad peavad abikõlblikuks kasutatud tehnika ostmisel tehtud kulutusi. Lisaks osutas komisjon kasutatud tehnika ostmisel tehtud kulutuste komisjoni 7. detsembri 2006. aasta määruse (EÜ) nr 1975/2006, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 rakendamise üksikasjalikud eeskirjad kontrollimenetluse rakendamise ja maaelu arengu toetusmeetmete nõuetele vastavuse kohta (ELT L 368, lk 74), artikli 26 lõike 2 punkti d tähenduses mõistlikkuse kontrollimise puudulikkusele.

3 Soome Vabariik vastas 3. novembri 2011. aasta kirjas komisjonile, et tema arvates on ta tegutsenud kooskõlas liidu õiguse normidega, muu hulgas määruse nr 1974/2006 artikliga 55, kuna see artikkel lubab liikmesriikidel näha ette tingimused, mille kohaselt võivad kasutatud tehnika ostmise kulutused olla abikõlblikud. Soomes on seda õigust rakendatud määruse nr 632/2007 §-ides 23 ja 35, milles on samal ajal määratud kindlaks ka toetuse andmise tingimused.

4 Komisjon kutsus 16. jaanuari 2012. aasta kirjas Soome ametiasutusi kahepoolsele läbirääkimisele, mis toimus 2. veebruaril 2012 Brüsselis (Belgia). Komisjon saatis 29. veebruari 2012. aasta kirjas Soome ametiasutustele määruse nr 885/2006 artikli 11 lõike 2 tähenduses nende läbirääkimiste protokolli ning täiendava teabe taotluse. Kirja lisas 1 esitas komisjon esiteks põhjused, miks ta leiab, et määrus nr 632/2007 ei ole määruse nr 1974/2006 artikli 55 lõike 1 nõuetega kooskõlas, ja teiseks kordas oma kriitikat seoses kasutatud tehnika ostmisega seotud kulutuste mõistlikkuse kontrollimise puudulikkusega.

5 Soome ametiasutused esitasid 27. aprillil 2012 oma märkused 2. veebruari 2012. aasta läbirääkimiste protokolli kohta ning vastuse teabetaotlusele.

6 Komisjon saatis 13. mail 2013 Soome ametiasutustele määruse nr 885/2006 artikli 11 lõike 2 kolmanda lõigu ja artikli 16 lõike 1 tähenduses ametliku teate, mis kandis kuupäeva 6. mai 2013, andes teada, et ajavahemiku 9. september 2009 kuni 15. oktoober 2012 kohta on finantskorrektsiooni summa kokku 927 827,58 eurot. Komisjon esitas põhjused, miks ta leiab, et Soome ametiasutused ei ole kasutatud tehnika ostmise toetustega seoses järginud määruse nr 1974/2006 artikli 55 lõike 1 ja määruse nr 1975/2006 artikli 26 lõike 2 punkti d nõudeid.

7 Soome Vabariik esitas 19. juunil 2013 määruse nr 885/2006 artikli 16 alusel lepitusorganile lepitustaotluse. Viimane märkis 5. septembri 2013. aasta kirjas, et ta ei tee taotluse suhtes otsust, kuna finantskorrektsiooni summa on alla ühe miljoni euro.

8 Komisjon märkis 18. novembri 2013. aasta kokkuvõtva aruande punktis 17.1 esiteks, et kasutatud tehnika ostmise toetuste abikõlblikkuse osas ei ole Soome ametiasutuste tegevus kooskõlas määruse nr 1974/2006 artikli 55 lõike 1 tingimustega, kuna Soome Vabariik ei ole määranud kindlaks ja nõuetekohaselt põhjendanud erijuhtumeid, mil kasutatud tehnika ostmist saab EAFRD toetusega erandkorras rahastada. Seevastu nähakse määruse nr 632/2007 asjakohastes sätetes ette üldine kasutatud tehnikasse investeerimise võimalus, mille abikõlblikkust hinnatakse juhtumipõhiselt vastavalt teatavale selgesti kindlaks määramata kriteeriumile, mille kohaselt peab tegema „üleilmse majanduse seisukohalt kõige soodsama" valiku. Teiseks nentis komisjon, et kasutatud tehnika rahastamisega seotud kulutuse mõistlikkuse kontrollimine on puudulik ning see ei vasta määruse nr 1975/2006

artikli 26 lõike 2 punkti d nõuetele. Ta järeldas sellest, et 100-protsendilist finantskorrektsiooni määra tuleb kohaldada kasutatud tehnika ostmiseks antud abi suhtes, mis vastab summale 927 827,58 eurot. Kasutatud tehnika rahastamisega seotud kulutuste mõistlikkuse kontrollimise puudulikkuse osas pakkus komisjon välja 10-protsendilise finantskorrektsiooni määra, mis vastab summale 14 208,31 eurot, mis aga on esimese finantskorrektsiooniga täielikult kaetud.

9 Komisjon võttis 12. detsembril 2013 vastu rakendusotsuse 2013/763/EL, mille kohaselt Euroopa Liidu rahastamine ei kata teatavaid kulutusi, mida liikmesriigid on teinud Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondi (EAGGF) tagatisrahastu, Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) raames (ELT L 338, lk 81; edaspidi „vaidlustatud otsus"). Soome Vabariigile saadeti 13. detsembril 2013 selle otsuse kohta teade viitenumbriga C (2013) 8743.

10 Komisjon tunnistas vaidlustatud otsuses [18. novembri 2013. aasta] kokkuvõtvale aruandele viidates (vaidlustatud otsuse põhjendus 6) majandusperioodil 2009–2012 mitteabikõlblikuks kulutused, mille Soome Vabariik oli deklareerinud kasutatud varustuse ja tehnika ostmiseks meetme „Maaelu areng, EAFRD 1.+ 3.telg – investeerimisega seotud meetmed (2007–2013)" raames. Selles on märgitud, et finantskorrektsioon summas 927 827,58 eurot on „erikorrektsioon", kuna seda õigustab „vastuolu määruse […] nr 1974/2006 artikliga 55". Kuivõrd see finantskorrektsioon põhineb „kulutuste mõistlikkuse kontrollimise puudulikkusel", on see „kindla määraga" (10%) ja vastab summale 14 208,31 eurot, kuid sellel ei ole „rahalist mõju" (vt vaidlustatud otsuse artikkel 1 koostoimes lisaga 1, lk 98 ja 99).

Menetlus ja poolte nõuded

11 Soome Vabariik esitas käesoleva menetluse algatamiseks hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 19. veebruaril 2014.

12 Ettekandja-kohtuniku ettepanekul otsustas Üldkohus (neljas koda) avada menetluse suuline osa.

13 Poolte kohtukõned ja vastused Üldkohtu suulistele küsimustele kuulati ära 12. juuni 2015. aasta kohtuistungil.

14 Soome Vabariik palub Üldkohtul:

— tühistada vaidlustatud otsus osas, milles komisjon palub temalt rahaline toetus summas 927 827,58 eurot tagastada;

— mõista kohtukulud välja komisjonilt.

15 Komisjon palub Üldkohtul:

— jätta hagi põhjendamatuse tõttu rahuldamata;

— mõista kohtukulud välja Soome Vabariigilt.

Õiguslik käsitlus

Vaidluse ese

16 Soome Vabariik põhjendab oma hagi sisuliselt ühe väitega, mille kohaselt on rikutud määruse nr 1974/2006 artikli 55 lõiget 1.

17 Selles osas tuleb täpsustada, et Soome Vabariik kinnitas oma repliigis, et tema hagi puudutab üksnes vaidlustatud otsuses kohaldatud erifinantskorrektsiooni. Seda toetab hagiavalduses esitatud tühistamisnõue, mis puudutab üksnes määruse nr 1975/2006 artikli 55 lõiget 1, mitte sama määruse artikli 26 lõike 2 punkti d, millel põhines kindla määraga finantskorrektsioon. Seetõttu piirdub käesoleva vaidluse ese selle asjaolu kontrollimisega, kas komisjon on erifinantskorrektsiooni põhistamisel õiguspäraselt kohaldanud määruse nr 1974/2006 artikli 55 lõiget 1.

18 Soome Vabariik leiab, et komisjon eiras seost määruse nr 1974/2006 artikli 55 lõike 1 punkti b esimese lõigu (edaspidi „esimene lõik") ja selle sätte teise lõigu vahel (edaspidi „teine lõik"). Säte annab liikmesriigile kasutatud varustuse ja tehnika abikõlblikkuse üle otsustamisel laia kaalutlusruumi, kuna teises lõigus ei ole määratud kindlaks neid kriteeriume, mille abil saab teha kindlaks, kas kasutatud varustuse või tehnika ostmise toetus on „põhjendatud". Määruses ei ole nõutud ka seda, et liikmesriik määraks täpselt kindlaks kõik üksikjuhud, mil kasutatud varustuse või tehnika ostmine on abikõlblik. Pealegi on nõukogu 20. septembri 2005. aasta määruse (EÜ) nr 1698/2005 Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta (ELT L 277, lk 1) artikli 71 lõike 3 esimeses lõigus sõnaselgelt ette nähtud, et kulutuste abikõlblikkuse eeskirjad tuleb sätestada riiklikul tasandil. Nii on liikmesriikide ülesanne määrata kindlaks täpsemad kriteeriumid selle otsustamiseks, mis juhul on kasutatud tehnika ostmise toetamine põhjendatud. Soome Vabariigi sõnul on sellised mõisted kui „põhjendatud juhud" ja „abikõlblikkuse tingimused" omavahel tihedalt seotud, mistõttu on võimatu üht teisest sõltumatuna kohaldada. Seega on kasutatud varustuse või tehnika ostmiseks antav toetus põhjendatud, kui liikmesriik määrab abikõlblikkuse kriteeriumid kindlaks ning need tingimused on täidetud.

19 Komisjon väidab, et esimene lõik sätestab üldnormi, mille kohaselt EAFRD rahastatavate investeeringute puhul piirduvad abikõlblikud kulutused uue varustuse ja tehnika ostmise või liisinguga. Teise lõigu kohaselt võib kasutatud tehnika ostmist käsitada abikõlbliku kulutusena üksnes erandina esimesest lõigust ning „põhjendatud juhul". Seetõttu on liikmesriik kohustatud tegema eelnevalt antud määratluse põhjal konkreetselt kindlaks harvad „põhjendatud juhud", mil toetust saab anda. Üksnes selline lähenemine on kooskõlas esiteks ühenduse põllumajandusettevõtete investeeringutoetuse eesmärgiga, mis on nimetatud nõukogu määruse nr 1698/2005 põhjenduses 21, milleks on põllumajandusettevõtete moderniseerimine, et parandada nende majanduslikku suutlikkust tootmistegurite parema kasutamise, sealhulgas uute tehnoloogiate ja innovatsiooni kasutuselevõtmise, kaudu, ning teiseks EAFRD toetuste eesmärkidega, nagu selle määruse põhjenduses 23 nimetatud eesmärgiga soodustada esmaste põllumajandustoodete ja metsasaaduste töötlemise ja turustamise parandamist. Ka kasutatud tehnika toetustele kehtestatud piirmäärad on kooskõlas määruse nr 1698/2005 artikli 4 lõike 1 punktiga a, mis käsitleb põllumajanduse ja metsanduse konkurentsivõime parandamist, toetades ümberkorraldamist, arendamist ja innovatsiooni (vt ka selle määruse põhjendus 46). Neid eesmärke saab üldiselt saavutada üksnes uude tehnikasse investeerimisel.

20 Soome Vabariigi kaitstav määruse nr 1974/2006 artikli 55 lõike 1 tõlgendus on vastuolus nii selle struktuuriga, milles on nähtud ette üldnorm ja erand, kui ka selle normi ja erandi „normatiivse hierarhiaga". Sätte sõnastusest nähtub, et kasutatud tehnika ostmise toetamine on erand üldnormist, mis käsitleb uue tehnika ostmist, mis iseenesest ei nõua konkreetset põhjendamist. Selle toetuse just erandliku olemuse tõttu võivad liikmesriigid kasutatud tehnika ostmist rahastada üksnes „põhjendatud juhul", see tähendab kindlaks määramise ja põhjendamise täiendavat pingutust tehes. Soome Vabariigi kaitstav tõlgendus laiendab aga erandi kohaldamisala niivõrd, et see muutub üldnormiks. Selles osas ei saa Soome Vabariik tugineda kaalutlusõigusele, kuna „põhjendatud juhu" kriteeriumi tuleb tõlgendada kõigis liikmesriikides ühetaoliselt ning viimased on kohustatud jääma määrusega nr 1974/2006 selgesti kindlaks määratud piiresse. Määruse nr 1974/2006 artikli 55 lõikes 1 ette nähtud erandi kohaldamine eeldab niisiis, et liikmesriik määrab eelnevalt nõuetekohaselt kindlaks „põhjendatud juhud", see tähendab piiratud arvu selgelt piiritletud juhtumeid. Siinkohal vaidleb komisjon vastu ka argumendile, mille kohaselt kriteeriumid „põhjendatud juhtudel" ning „tingimused, mille kohaselt võivad kasutatud tehnika ostmise kulud olla abikõlblikud" on omavahel seotud ning neid tuleb kohaldada koos.

Komisjon järeldab sellest, et Soome asjaomastes õigusnormides ei ole vastavalt määruse nr 1974/2006 artikli 55 lõikele 1 määratud kindlaks „põhjendatud juhud", mil võib abi kasutatud tehnika ostmisele erandkorras anda.

21 Üldkohus peab vajalikuks keskenduda oma hinnangus määruse nr 1974/2006 artikli 55 lõike 1 selle tõlgenduse põhjendatusele, mille komisjon on vaidlustatud otsuses koos kokkuvõtva aruandega andnud. Nimelt on pooled eriarvamusel peamiselt selles, kuidas tuleb esimest ja teist lõiku tõlgendada ning milline on nende omavaheline seos. Artikkel sätestab järgmist:

„1. Investeeringute puhul piirduvad abikõlblikud kulutused järgmisega:

[…]

b) uute masinate ja seadmete (sh tarkvara) ostmine või liising kuni vara turuväärtuseni […];

[…]

Erandina esimese [lõigu] punktist b võivad liikmesriigid vaid mikroettevõtete väikese ja keskmise suurusega ettevõtete puhul […] kehtestada, põhjendatud juhtudel, tingimused, mille kohaselt võivad kasutatud tehnika ostmise kulud olla abikõlblikud."

22 Komisjoni sõnul sätestab esimene lõik üldnormi, mille kohaselt piirduvad EAFRD investeeringute puhul „abikõlblikud kulutused […] uute masinate ja seadmete […] ostmi[se] või liising[uga]". Teises lõigus on sätestatud, et üksnes „erandina esimese[st] [lõigust]", see tähendab vastavast üldnormist, ning „vaid mikroettevõtete väikese ja keskmise suurusega ettevõtete puhul" „võivad liikmesriigid kehtestada, põhjendatud juhtudel, tingimused, mille kohaselt võivad kasutatud tehnika ostmise kulud olla abikõlblikud". Selle erandi kohaldamiseks peab vastav liikmesriik määrama siseriiklikes õigusnormides eelnevalt antud määratluse põhjal konkreetselt kindlaks „põhjendatud juhud", mil saab toetust kasutatud tehnikasse investeerimiseks erandkorras anda.

23 Kuigi Soome Vabariik ei vaidlusta teise lõigu erandlikku olemust kui sellist võrrelduna esimese lõiguga, väidab ta sisuliselt, et seda erandit ei tuleks mõista täht-tähelt tõlgendatava erandina, vaid mikroettevõtete, väikese ja keskmise suurusega ettevõtete erikorrana. Liikmesriigid on oma kaalutlusõigust kasutades vabad sellist korda kehtestama ja määrama kindlaks selle sisu, nähes ette kasutatud tehnika ostmise kulutuste abikõlblikkuse „tingimused". Need tingimused on „vahetult seotud" „põhjendatud juhtudega", mida liikmesriik võib liidu õiguses vastava määratluse puudumise korral oma kaalutlusõigust kasutades täpsustada. Selleks, et kasutatud tehnika ostmiseks tehtud kulutused kuuluksid „põhjendatud juhtude" alla, piisab, kui siseriiklikus õigusnormis on abikõlblikkuse „tingimused" ette nähtud ning need on täidetud.

24 Tõstatatud tõlgendamisküsimustele vastamiseks ning selle kindlaks tegemiseks, milline on määruse nr 1974/2006 artikli 55 lõike 1 sätete täpne ulatus ning nendevaheline seos, peab väljakujunenud praktikast tulenevalt andma grammatilise, teleoloogilise, süstemaatilise ja ajaloolise tõlgenduse (vt selle kohta kohtuotsused, 20.11.2002, Lagardère ja Canal+ *vs.* komisjon, T-251/00, EKL, EU:T:2002:278, punktid 72–83, 6.10.2005, Sumitomo Chemical ja Sumika Fine Chemicals *vs.* komisjon, T-22/02 ja T-23/02, EKL, EU:T:2005:349, punktid 41–60).

Määruse nr 1974/2006 artikli 55 lõike 1 grammatiline tõlgendamine

Teise lõigu erandlik olemus

25 Grammatilise tõlgenduse raames tuleb uurida esimese ja teise lõigu õiguslikku olemust ning nendevahelist seost. Sellega seoses tuleb arvestada asjaoluga, et liidu õigusaktid on välja töötatud mitmes keeles ja erinevad keeleversioonid on võrdselt autentsed; liidu õigusnormi tõlgendamine eeldab seega keeleversioonide võrdlemist (vt selle kohta kohtuotsused, 6.10.1982, Cilfit jt, 283/81, EKL, EU:C:1982:335, punkt 18, ja 7.11.2007, Saksamaa *vs.* komisjon, T-374/04, EKL, EU:T:2007:332, punkt 95).

26 Nagu pooled muu hulgas kohtuistungil nentisid, ei võimalda erinevate keeleversioonide võrdlemine veel välja selgitada määruse nr 1974/2006 artikli 55 lõike 1 kohaldamisala, ning eelkõige esimese ja teise lõigu vahelise seose konkreetset tähendust.

27 Mis puutub teises lõigus kasutatud väljendisse „erandina”, siis võib see esiteks tähendada üldreegli kohaldamisala piiramist, nii et üheks või mitmeks abstraktselt kindlaks määratud juhuks on nähtud ette teatav teistsugune norm, nagu on sõnastatud aforismides: *specialia generalibus derogant* (erireegel lükkab ümber (tühistab) üldreegli) ja *legi speciali per generalem non derogatur* (erinormi üldnorm ümber ei lükka (tühista)), ning seetõttu erandit kitsas tähenduses, või teiseks viidata asjaomase õigusnormi looja otsusele teatavatele olukordadele või teatavatele adressaatidele üldnormi mitte kohaldada ning allutada need teatavale muule konkreetsele korrale väljaspool selle kohaldamisala.

28 Nimelt ei vaidle pooled selle üle, et esimene lõik kujutab endast põhi- või üldreeglit ning teine lõik näeb mikroettevõtete, väikese ja keskmise suurusega ettevõtete puhul ette muu lahenduse, mis võimaldab igal juhul käsitada seda erandnormina. Nagu aga eespool punktis 27 märgitud, ei vasta selline käsitus tingimata erandi käsitusele kitsas tähenduses, vaid võib viidata põhi- või üldreegli suhtes konkreetse teistsuguse korra olemasolule. Nii ei ole ingliskeelne „derogation”, itaaliakeelne „deroga” ja portugalikeelne „derrogação” igal juhul sõnade „exception”, „eccezione” ja „exceção” sünonüümid. Ka tähendavad saksakeelne „abweichend” ja hollandikeelne „[i]n afwijking” „muud” või „erinevat”, osutamata tingimata erandile. Lõpuks tähendab hispaaniakeelne väljend „no obstante” „siiski”, mis võib, kuid ei pea tingimata viitama erandile kitsas tähenduses.

29 Küsimust, kas teist lõiku tuleb käsitada erandina kitsas tähenduses või hoopis erandnormina, mis näeb ette võimaluse kehtestada mikroettevõtete, väikese ja keskmise suurusega ettevõtete puhul erikorra, ei saa lahendada ka asjaolu pinnalt, et enamikus keeleversioonides on sõna „erandina” vaste eraldatud – sidesõna „ja” abil – lause teisest osast, mis viitab määrsõna „üksnes” (*only*; *exclusivamente*; *unicamente*; *alleen*) kasutades mikroettevõtetele, väikese ja keskmise suurusega ettevõtetele. Nimelt ei nähtu sellest selgesti liidu seadusandja tahet omistada erandile kitsast tähendust, ega ka näha liikmesriikidele ette luba luua konkreetselt mikroettevõtete, väikese ja keskmise suurusega ettevõtete puhul erikord, kuna sõnu „erandina” (prantsuskeelses versioonis „par dérogation”) ja „vaid” („et uniquement”) saab koos esinemisel tõlgendada mõlemas tähenduses. Seega ei paku kahe eelnimetatud piirava osise kooseksisteerimine samas lauses piisavalt selget ja täpset teavet selle kohta, kas teine lõik on erand kitsas tähenduses või lihtsalt erandnorm, mis näeb ette võimaluse kehtestada mikroettevõtetele, väikese ja keskmise suurusega ettevõtetele konkreetne erikord.

30 Sellest tuleneb, et käesoleval juhul ei ole tingimata kohaldatav kohtupraktika, mis tugineb Rooma õiguse põhimõttele *singularia non sunt extendenda* (üksiksätteid ei tohi laiendavalt tõlgendada), mille kohaselt tuleb teatavaid erandeid ette nägevaid liidu õigusnorme neile vastava üldreegli kasuliku mõju säilitamiseks tõlgendada täht-tähelt (vt selle kohta kohtuotsused, 13.12.2001, Heininger, C-481/99, EKL, EU:C:2001:684, punkt 31 ja seal viidatud kohtupraktika, ja 13.12.2012, BLV Wohn- und Gewerbebau, C-395/11, EKL, EU:C:2012:799, punktid 40 ja 41 ning seal viidatud kohtupraktika), kuna

täht-tähelt tõlgendamine ei ole sobiv siis, kui teist lõiku tuleb käsitada erandnormina, mis näeb ette võimaluse kehtestada mikroettevõtete, väikese ja keskmise suurusega ettevõtete puhul konkreetne erikord.

31 Seetõttu ei võimalda grammatiline tõlgendamine tuvastada, kas teine lõik kujutab endast erandit, mida tuleb tõlgendada täht-tähelt eespool punktis 30 nimetatud kohtupraktika tähenduses, nagu sisuliselt väidab komisjon, vaid üksnes nentida, et see näeb mikroettevõtete, väikese ja keskmise suurusega ettevõtete puhul ette erinormi.

„Põhjendatud juhtude" ja abikõlblikkuse „tingimuste" kriteeriumide vaheline seos

32 Mis puutub teise lõigu täpsesse ulatusse, siis tuleb meenutada, et pooled on eriarvamusel küsimuses, kas teine lõik on kohaldatav üksnes erandolukordadele, mis pealegi peavad konkreetselt ja eelnevalt olema liikmesriikide poolt nende siseriiklikes õigusnormides kindlaks määratud, või on sellel laiem ulatus, mis hõlmab põhimõtteliselt kõiki olukordi, mis siseriiklike pädevate ametiasutuste hinnangu kohaselt vastavad siseriiklikes õigusnormides ette nähtud abikõlblikkuse „tingimustele", kusjuures need tingimused ise on seega „põhjendatud juhud", kui pädevad ametiasutused otsustavad neid kohaldada ning õigustavad nende kohaldamist kooskõlas asjaomaste õigusnormide eesmärkidega.

33 Selles osas tuleb kõigepealt märkida, et teise lõigu ühemõttelise sõnastuse kohaselt mis tahes keeleversioonis on liikmesriikidel kaalutlusõigus kehtestada ja rakendada mikroettevõtete, väikese ja keskmise suurusega ettevõtete puhul konkreetne erikord, kuivõrd nad „võivad […] kehtestada […] tingimused, mille kohaselt võivad kasutatud tehnika ostmise kulud olla abikõlblikud". Samas on selge, et kriteerium „põhjendatud juhtudel" ei ole liidu õiguses määratletud, ning seetõttu on liikmesriikidel kaalutlusõigus – lisaks abikõlblikkuse „tingimuste" kindlaks määramisele – ka osas, mis puudutab nende juhtude täpsustamist.

34 Lisaks on selge, et liidu seadusandja on soovinud anda ühelt poolt „põhjendatud juhtude" kriteeriumile ja teiselt poolt abikõlblikkuse „tingimuste" kriteeriumile iseseisvat ja erisugust tähendust. Selle asjaolu nentimine iseenesest aga ei anna alust lugeda põhjendatuks seda, kuidas komisjon tõlgendab „põhjendatud juhtude" kriteeriumi, nimelt väidetavat vajadust, et liikmesriik võtaks vastu üldkehtiva õigusnormi, milles ta määrab eelnevalt kindlaks täpsed juhud, mil kasutatud varustuse ja tehnika ostmist võib pidada abikõlblikuks kulutuseks. Vastupidi, arvestades teise lõigu struktuuri, on „põhjendatud juhtude" kriteerium vahetult seotud liikmesriikidele antud volituse ja kaalutlusõigusega („võivad […] kehtestada, põhjendatud juhtudel") näha ette ja rakendada mikroettevõtete, väikese ja keskmise suurusega ettevõtete puhul konkreetset erikorda. Selles osas ei oma tähtsust asjaolu, et muu seas taanikeelses („I behørigt begrundede tilfælde") ja portugalikeelses („Em casos devidamente fundamentados") versioonis nimetatakse „põhjendatud juhtude" kriteeriumi teise lõigu alguses.

35 Eeltoodut arvestades piirdutakse „põhjendatud juhtude" kriteeriumis selle viisi kindlaks määramisega, kuidas liikmesriik peab teises lõigus ette nähtud kaalutlusõigust kasutama, ning eelkõige selle kasutamist põhjendama. Teisisõnu on liikmesriik iga kord, kui ta peab sobivaks kõnealust volitust ja kaalutlusõigust kasutada, kohustatud, kas võimaliku otsuse raames võtta vastu üldkehtiv norm, või võimalikul üksikjuhul tehtava otsuse raames osta kasutatud tehnikat, esitama otsust toetavad asjakohased põhjendused, et täita nimetatud kriteeriumi ning võimaldada komisjonil viia selles osas läbi kontrolli. Tuleb nentida, et selline arusaam põhineb teise lõigu kõigil keeleversioonidel ning sellest piisab, et komisjon saaks liidu asjakohaste õigusnormide eesmärki (vt ka punktid 40 ja 41 allpool) arvestades teises lõigus ette nähtud liikmesriigi kaalutlusõiguse kasutamist tagantjärele nõuetekohaselt kontrollida.

36 Kui liidu seadusandjal oleks olnud kavatsus kehtestada norm, mis vastab komisjoni kaitstavale tõlgendusele, siis oleks ta pidanud selgesti märkima, et liikmesriigid on kohustatud nägema ette üldkehtiva normi, milles on eelnevalt täpsustatud kõik juhud, mil kasutatud materjali või tehnika

ostmise rahastamine võib olla abikõlblik, mida teises lõigus ei ole tehtud. Vastavalt õiguskindluse põhimõttele ei tohi ebatäpseid õigusnorme, mis näevad normi subjektide, sealhulgas liikmesriikide suhtes ette ebasoodsaid rahalisi tagajärgi, nende kahjuks tõlgendada (vt selle kohta ja analoogia alusel kohtuotsused, 29.4.2004, Sudholz, C-17/01, EKL, EU:C:2004:242, punkt 34 ja seal viidatud kohtupraktika; 7.6.2005, VEMW jt, C-17/03, EKL, EU:C:2005:362, punkt 80, ja 11.6.2015, Berlington Hungary jt, C-98/14, EKL, EU:C:2015:386, punkt 77 ja seal viidatud kohtupraktika).

37 Neil asjaoludel tuleb grammatilise tõlgendamise raames lükata tagasi komisjoni argument, mille kohaselt esiteks kujutab teine lõik sisuliselt endast esimeses lõigus ette nähtud üld- või põhinormi täht-tähelt tõlgendatavat erandit, ning teiseks on liikmesriigid „põhjendatud juhtude" kriteeriumi alusel kohustatud eelnevalt üldkehtivas õigusnormis esitama täpse põhjenduse, milles kõnealused juhud, mil seal kindlaks määratud abikõlblikkuse „tingimuste" kohaldamine on õigustatud, on kindlaks määratud, et vältida olukorda, kus väidetavate erandite ulatus muudab üldreegli sisutühjaks ja kasutuks.

Määruse nr 1974/2006 artikli 55 lõike 1 teleoloogiline tõlgendamine

38 Teleoloogilise tõlgendamise raames tuleb võtta arvesse määruse nr 1698/2005 ja määruse nr 1974/2006 üldist eesmärki, milleks on „maaelu arengu toetamine".

39 Määruse nr 1698/2005 põhjendustes 21 ja 23 on seda eesmärki täpsustatud järgmiselt:

„(21) Ühenduse põllumajandusettevõtete investeeringutoetuse eesmärk on põllumajandusettevõtete moderniseerimine, et parandada nende majanduslikku suutlikkust tootmistegurite parema kasutamise, sealhulgas uute tehnoloogiate ja innovatsiooni kasutuselevõtmise, kvaliteedi taotlemise, mahepõllundustoodete ja põllumajandusliku/mittepõllumajandusliku tegevuse mitmekesistamise kaudu, sealhulgas mittetoidukaubasektorid ja energiakultuurid, […]

(23) Esmaste põllumajandustoodete ja metsasaaduste töötlemise ja turustamise parandamist tuleks soodustada investeeringutoetusega, mis on suunatud tootmis- ja turustussektori tõhususe suurendamisele, edendades põllumajandustoodete ja metsasaaduste töötlemist taastuvaks energiaks, võttes kasutusele uusi tehnoloogiaid ja innovatsiooni, avades uusi põllumajandustoodete ja metsasaaduste turustamisvõimalusi, rõhutades kvaliteeti ning parandades keskkonnakaitset, tööohutust, hügieeni ja loomade heaolu, kui see on asjakohane, tehes seda üldjuhul mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete ning muude teatud suurusest väiksemate ettevõtete kaudu, mis suudavad paremini tõsta kohalike toodete väärtust, lihtsustades samal ajal investeeringutoetuse tingimusi, võrreldes määruses (EÜ) nr 1257/1999 sätestatuga."

40 Nii on määruse nr 1698/2005 peamine eesmärk võimaldada põllumajandusettevõtete, sealhulgas väikese ja keskmise suurusega ettevõtete moderniseerimist ja nende majandusliku suutlikkuse parandamist, eelkõige uute tehnoloogiate ja innovatsiooni kasutuselevõtmisega. Siiski ei nõua see eesmärk väikese ja keskmise suurusega ettevõtteid puudutavas osas tingimata ja üksnes investeerimist uude või uuenduslikku varustusse või tehnikasse. Sellise investeeringu rahastamine võib tõepoolest edendada väikese ja keskmise suurusega ettevõtete moderniseerimist ja parandada konkurentsivõimet, millel samuti on seos eesmärgiga aidata kaasa elu- ja töötegemise kvaliteedi parandamisele maal, majandusliku tegevuse mitmekesistamisele ja keskkonnakaitsele uuenduste kasutuselevõtmise kaudu. Siiski ei aita väikese ja keskmise suurusega ettevõtete puhul, kes moodustavad enamiku selle sektori ettevõtjatest, keda käsitletakse määruse nr 1698/2005 põhjenduse 23 lõpuosas ning kelle rahalised vahendid on üldjuhul väiksemad kui need, mida saavad kasutada suured äriühingud, investeerimine uude tehnikasse alati nende eesmärkide saavutamisele kaasa. Nii võib ilmneda, et kõrgetasemelisema tehnika, kuid hinna poolest odavama kasutatud varustuse või tehnilisest küljest uuest tehnikast parema varustuse ostmine täidab samuti nende ettevõtete vajadusi ning aitab veelgi enam kaasa nende tehnilisele ja majanduslikule arengule põllumajandussektori soovitava moderniseerimise tähenduses.

41 Seda arvestades on liikmesriikidele antud volitusel näha ette ning rakendada mikroettevõtete, väikese ja keskmise suurusega ettevõtete puhul kasutatud varustuse ostmise osas konkreetset erikorda täielikult kooskõlas määruse nr 1698/2005 ja määruse nr 1974/2006 eesmärkidega, ning seega ei nõua see volitus vastupidi komisjoni väidetele vastava korra normide eelnimetatud eesmärkide suhtes täht-tähelt tõlgendamist. Igal juhul tuleb teises lõigus nimetatud „põhjendatud juhtude" kriteeriumi tõlgendada kooskõlas nende eesmärkidega, et vältida olukorda, kus liikmesriigid kasutavad teises lõigus ette nähtud kaalutlusõigust muudel põhjustel kui need eesmärgid, ning võimaldada komisjonil teostada selles osas tõhusat kontrolli.

42 Seetõttu ei lükka teleoloogiline tõlgendus teise lõigu grammatilise analüüsi tulemust ümber.

Määruse nr 1974/2006 artikli 55 lõike 1 süstemaatiline tõlgendamine

43 Tuleb märkida, et süstemaatiline tõlgendus väljaspool määruse nr 1974/2006 artikli 55 lõike 1 normatiivset raamistikku ei lükka ümber ega kinnita teise lõigu grammatilise analüüsi tulemust.

44 Selles osas nähtub määruse nr 1698/2005 artikli 71 lõike 3 esimesest lõigust, et liikmesriigid on pädevad sätestama maaelu arengu EAFRD toetuse raames „kulutuste abikõlblikkuse eeskirjad". Kuigi see artikkel võib osutada, et liikmesriigid peavad sel eesmärgil põhimõtteliselt võtma vastu teatavad üldkohaldatavad normid, ei nähtu sellest siiski, et liikmesriikidel on nende normide kehtestamisel piiramatu kaalutlusõigus, ega ka seda, et nimetatud normidel peab olema teatav konkreetne sisu. Ennekõike tuleb liikmesriikidel järgida liidu õigusnormides ette nähtud tingimusi ja piiranguid, mis on sellele kontekstile eriomaselt kohaldatavad või mis moodustavad asjaomase õigusloome konkreetse õigusliku aluse. Sellega on tegemist määruse nr 1974/2006 artikli 55 lõike 1 teise lõigu puhul, mis kujutab endast määruse nr 1698/2005 artikli 71 lõike 3 esimese lõigu suhtes erinormi, kuid jätab liikmesriikidele siiski olulise kaalutlusruumi (vt eespool punkt 33). Kuigi viimati nimetatud määruse artikli 5 lõige 7 – mille kohaselt „[l]iikmesriigid tagavad EAFRD poolt finantseeritavate tegevuste vastavuse EL toimimise lepingule" koostoimes ELTL artikli 310 lõikega 5, artikli 317 esimese lõiguga ja Euroopa Liidu lepingu artikli 4 lõikega 3 – nõuab, et liikmesriigid teeksid liidu eelarve täitmisel komisjoniga usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtet järgides lojaalset koostööd, ei paku need üldised kohustused kasulikke täpsustusi määruse nr 1974/2006 vaidlusaluse artikli 55 lõike 1 tõlgendamiseks.

45 Nii ei saa nimetatud normidest ja üldpõhimõtetest tuletada seda, kuidas tuleb teist lõiku ning eelkõige „põhjendatud juhtude" ja abikõlblikkuse „tingimuste" kriteeriume ning ka nendevahelist seost määruse nr 1974/2006 artikli 55 lõikes 1 mõista, täpsemini tulemustest, mille andsid grammatiline ja teleoloogiline tõlgendus (eespool punktid 25–42).

46 Seetõttu ei paku need sätted nimetatud kriteeriumide mõistmiseks täiendavat selgitust.

Määruse nr 1974/2006 artikli 55 lõike 1 tõlgendamine varasemate ja hilisemate sätete valguses

47 Määruse nr 1974/2006 artikli 55 lõike 1 tõlgendamisel varasemate sätete valguses tuleb viidata enne määruse nr 1698/2005 ja määruse nr 1974/2006 jõustumist kehtinud asjakohastele õigusnormidele.

48 Seda puudutavas olid varem kehtivad nõukogu 17. mai 1999. aasta määrus (EÜ) nr 1257/1999 Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondi (EAGGF) toetuse kohta maaelu arendamiseks ning teatavate määruste muutmise ja kehtetuks tunnistamise kohta (EÜT L 160, lk 80; ELT eriväljaanne 03/25, lk 391) ning komisjoni 26. veebruari 2002. aasta määrus (EÜ) nr 445/2002, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1257/1999 […] üksikasjalikud rakenduseeskirjad (EÜT L 74, lk 1; ELT eriväljaanne 03/35, lk 269), ja komisjoni 29. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 817/2004, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad nõukogu määruse (EÜ) nr 1257/1999 […] kohaldamiseks (EÜT L 153, lk 30; ELT eriväljaanne 03/46, lk 87). Erinevalt määruse nr 1974/2006 artikli 55 lõikest 1 ei sisaldanud määruse nr 445/2002 artikli 22 esimese lõigu punkt b otsesõnu eeskirju kasutatud tehnika

või väikese ja keskmise suurusega ettevõtete kohta, vaid selle kohaselt võisid toetuse saamise tingimustele vastavad kulutused hõlmata „uusi masinaid ja seadmeid, sealhulgas arvutitarkvara”. Sama kehtib määruse nr 817/2004 artikli 27 kohta.

49 Seevastu oli kasutatud varustuse ostmisega seotud kulude abikõlblikkus nähtud ette struktuurifondide valdkonnas, nimelt komisjoni 28. juuli 2000. aasta määruse (EÜ) nr 1685/2000, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1260/1999 üksikasjalikud rakenduseeskirjad seoses struktuurifondide kaasfinantseeritavate meetmetega seotud kulutuste abikõlblikkusega (EÜT L 193, lk 39; ELT eriväljaanne 14/01, lk 122) eeskirjas 4. Sama kehtib komisjoni 10. märtsi 2004. aasta määruse (EÜ) nr 448/2004, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1685/2000, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1260/1999 üksikasjalikud rakenduseeskirjad seoses struktuurifondide kaasfinantseeritavate meetmetega seotud kulutuste abikõlblikkusega, ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1145/2003 (ELT L 72, lk 66; ELT eriväljaanne 12/02, lk 3) eeskirja 4 kohta.

50 Sellest tuleneb, et enne määruse nr 1698/2005 ja määruse nr 1974/2006 jõustumist kuulus kasutatud tehnika abikõlblikkuse küsimus struktuurifondide reguleerivate õigusnormide kohaldamisalasse, ning need ei kuulunud määruse nr 1257/1999 kohaldamisalasse.

51 Peale selle tuleb täpsustada, et määrus nr 1698/2005 ja määrus nr 1974/2006 asendati Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrusega (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, lk 487) ning komisjoni 11. märtsi 2014. aasta delegeeritud määrusega (EL) nr 807/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja kehtestatakse üleminekusätted (ELT L 227, lk 1). Määruse nr 1305/2013 artikli 45 lõikes 6 ette nähtud volituse alusel võttis komisjon vastu delegeeritud määruse nr 807/2014, mille artikli 13 punkt b näeb ette, et „liikmesriigid sätestavad oma maaelu arengu programmides tingimused, mille kohaselt võivad kasutatud tehnika ostmise kulud olla toetuskõlblikud”. Vastupidi määruse nr 1974/2006 artikli 55 lõike 1 teisele lõigule ei näe need uued eeskirjad ette ei erikorda väikese ja keskmise suurusega ettevõtetele ega „põhjendatud juhtude” kriteeriumi. Lisaks nõutakse nendes sätetes kasutatud tehnika abikõlblikkuse tingimuste osas otsesõnu, et liikmesriigid sätestaksid „oma maaelu arengu programmides” üldkehtivad tingimused.

52 Kõiki eelnimetatud kaalutlusi arvestades tuleb nentida, et ei määruse nr 1974/2006 tekkelugu ega hilisemaid õigusakte arvestades ei ole võimalik teha mis tahes järeldusi määruse artikli 55 lõike 1 täpse ulatuse kohta.

53 Ka struktuurifonde käsitlevad muud eeskirjad ei mõjuta seda hinnangut, kuna määruse nr 445/2002 artikkel 39, mis täpsustab, et sama määruse artikkel 22 on määruses nr 1685/2000 sisalduvate – üldisemate – normide suhtes erinorm, mistõttu Soome Vabariigil ei ole igal juhul alust viimati nimetatud normidele tugineda.

Järeldus määruse nr 1974/2006 artikli 55 lõike 1 teise lõigu tõlgendamise kohta

54 Arvestades kõiki eelnimetatud kaalutlusi ja eelkõige eespool punktides 25–37 esitatud grammatilist analüüsi, tuleb järeldada, et määruse nr 1974/2006 artikli 55 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et teine lõik lubab liikmesriikidel – selleks kaalutlusõigust andes – kehtestada ja rakendada mikroettevõtete, väikese ja keskmise suurusega ettevõtete puhul konkreetset erikorda selliselt, et on täpsustatud tingimused, mil kasutatud tehnika ostmist saab pidada abikõlblikuks kulutuseks, ilma et liikmesriik peaks eelnevalt määrama üldkohaldatavas normis täpselt kindlaks juhud, millal investeering vastab „põhjendatud juhule”. Siiski peab viimati nimetatud kriteeriumi kohaselt liikmesriik oma kaalutlusõiguse

kohaldamisel, kas võimaliku otsuse raames võtta vastu üldkohaldatav norm, või võimalikul üksikjuhul tehtava otsuse raames, esitama põhjendused selle kohta, et otsus on võetud vastu asjakohaste siseriiklike õigusnormide ja liidu õigusnormide kriteeriumide ja eesmärkide kohaselt.

55 Seetõttu on vaidlustatud otsusega rikutud õigusnormi, kuna selles on tõlgendatud määruse nr 1974/2006 artikli 55 lõiget 1 vääralt, ja nii tuleb see tervikuna tühistada, ilma et oleks vaja uurida, kas komisjoni hinnangus Soome asjakohase õigusnormi kooskõlale kõnealuse artikliga on samuti eksitud. Sellega seoses piisab, kui märkida, et komisjon piirdub sellega, et vaidlustab määruses nr 632/2007 ette nähtud kasutatud varustuse ja tehnika ostmise kulutuste abikõlblikkuse tingimuste liiga laia kohaldamisala ning seda, et puuduvad eelnevalt konkreetselt kindlaks määratud „põhjendatud juhud", mis aga tuleneb just selle määruse artikli 55 lõike 1 väärast tõlgendamisest.

Kohtukulud

56 Üldkohtu kodukorra artikli 134 lõike 1 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.

57 Kuna Soome Vabariik on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja komisjon on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud temalt välja mõista.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (neljas koda)

otsustab:

1. **Tühistada komisjoni 12. detsembri 2013. aasta rakendusotsus 2013/763/EL, mille kohaselt Euroopa Liidu rahastamine ei kata teatavaid kulutusi, mida liikmesriigid on teinud Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondi (EAGGF) tagatisrahastu, Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) raames, osas, milles Soome Vabariigi tehtud kulutused summas 927 827,58 eurot jäetakse liidu asjaomaste eeskirjade eiramise tõttu EAFRD raames liidu rahastamise alt välja.**

2. **Mõista kohtukulud välja Euroopa Komisjonilt.**

Prek Labucka Kreuschitz

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 11. detsembril 2015 Luxembourgis.

Allkirjad

Sisukord

Vaidluse taust 1

Menetlus ja poolte nõuded 3

Õiguslik käsitlus 3

Vaidluse ese 3

Määruse nr 1974/2006 artikli 55 lõike 1 grammatiline tõlgendamine 6

Teise lõigu erandlik olemus 6

„Põhjendatud juhtude” ja abikõlblikkuse „tingimuste” kriteeriumide vaheline seos 7

Määruse nr 1974/2006 artikli 55 lõike 1 teleoloogiline tõlgendamine 8

Määruse nr 1974/2006 artikli 55 lõike 1 süstemaatiline tõlgendamine 9

Määruse nr 1974/2006 artikli 55 lõike 1 tõlgendamine varasemate ja hilisemate sätete valguses 9

Järeldus määruse nr 1974/2006 artikli 55 lõike 1 teise lõigu tõlgendamise kohta 10

Kohtukulud 11